

IDW-PAS: terreinbezoek Turnhouts Vennengebied – dinsdag 6 september 2022

Planning intendant en IDWG	Uur (indicatief)	Duur	Locatie	Wat?	Door
Vertrek	09u15		Parking Station Turnhout, Diksmuidestraat, 2340 Turnhout		
STOP 1	09u30	15min	Uitkijktoren Turnhouts Vennengebied (Bels Lijntje, Turnhout)	Toplocatie (letterlijk en figuurlijk) bij de Turnhoutse Vennen): https://vogelkijkhutten.blogspot.com/2015/06/turnhout-uitkijktoren.html Vanop de uitkijktoren een korte situering van het TV en algemene duiding over het gebied (ligging, abiotiek, biotiek, edm) waarbij wordt ingegaan op het functioneren van het TV als infiltratiegebied en de vergrassing als gevolg van stikstof (en inherent brandgevaar). Duiding bij gevoerd 'passend beheer'. Tegelijkertijd is de toren een verlengstuk van een jarenlang natuurinrichtingsproject in de schoot van de Vlaamse Overheid.	Daniel Josten (ANB), Rik Hendrix en Mark Smets (Natuurpunt Beheer)
Verplaatsing (te voet)					
STOP 2		1u	Centrale vennenzone, Turnhout (Haverven en Zwart Water)	Het Haverven en Zwart Water zijn relictten van een door vennen onderbroken heidegebied . Het Haverven is een typisch Kempisch zuur ven en kenmerkend voor de duale terreinsituaties in het TV: aan de zuidkant nog steeds zeer intensieve landbouw plaats waarbij 100 m verder Europese HT's met topsoorten voorkomen die lokaal met uitsterven bedreigd zijn . Aan het Zwart Water ruikt de verbossing verder op door inwaaier van voedselrijk stof vanaf de zandweg, vanuit de akkers of als stikstof via de lucht .Via begrazing kan het pijpestro nog in toom worden gehouden maar vooral boomgroei en bramen verschijnen steeds meer en kunnen niet met graasbeheer ingeperkt worden.	Mark Smets en Rik Hendrix (Natuurpunt Beheer)
Verplaatsing (met autobus)	10u45	10min			
STOP 3	10u55	20min	Hoogmoerheide (Merksplas)	De Hoogmoerheide is het meest sprekende voorbeeld van vermessing en ook het dichtst gelegen bij een emissiebron. Terwijl vroeger de heide het armste biotoop was aan voedingsstoffen wordt vandaag de heide overwoekerd door bramen .Wellicht niet toevallig is de aanwezigheid van vele zieke dennen aangetast door de dennen-schimmel (<i>Sphaeropsis sapinea</i>). Stikstof tast nuttige schimmels aan die belangrijk zijn voor omzetting van ruwe stof tot opneembare voedingsstoffen voor de boom . De eiken vertonen hier ook al lang allerlei negatieve symptomen. Ze worden eerder kleiner dan dat ze groeien. Sterfte van de toppen van takken .	Mark Smets en Rik Hendrix (Natuurpunt Beheer)

Verplaatsing met autobus met tussenstops aan zichtlocaties in TV	11u15	30min			
STOP 4	11u45	10min	Nieuwe Bossen met Peerdsven (Turnhout)	De Nieuwe Bossen waren één van de eerste bossen die in de 19de eeuw aangeplant zijn op de heidegronden ten noorden van Turnhout. Ook het Peerdsven maakt hier deel van uit. Duiding bij heersende milieudrukken (veel verbraming en bomensterfte).	Luc Van Assche/Daniel Josten (ANB)
Verplaatsing met autobus	11u55	5min			
Lunch	12u	1u			
Verplaatsing met autobus	13u	10min			
STOP 5	13u10	45min	MD Weelde (Ravels)	Een aanzienlijk deel van de biotopen die op het militair domein aanwezig zijn, geniet een Europese bescherming. Het gaat hierbij vooral om fauna en flora van open schrale biotopen: heide, stuifduinen, duingrasland en heischraal grasland. Ook de ontwikkeling van structuurrijke bossen (lange termijn-doel 9190) is een doel. Duiding bij heersende milieudrukken (verdroging, vermesting, verzuring).	Luc Van Assche/Daniel Josten (ANB)
Verplaatsing met autobus	13u55	15min			
STOP 6	14u10	1u	Kijkverdriet en Kesseven en Klotgoor in het Gewestbos Ravels	Het meest interessante deel van het Kijkverdriet is gelegen in een depressie waar intense kwel optreedt. In deze slenk komt een vrij stabiele hoge grondwaterstand voor, waarbij het grondwater binnen wortelbereik blijft. Dit resulteert in soortenrijke, vochtige heidevegetaties met veenelementen. Het Kesseven is het bekendste ven in het Gewestbos. Goed zichtbare impact van vermesting en verzuring; in de bossfeer: bomensterfte, verbraming, ...	Joost Dewyspelaere (Natuurpunt beheer) en Paul Meulemans/Luc Van Assche/Daniel Josten (ANB)
Verplaatsing met autobus	15u10	20min			
STOP 7	15u40	1u	Landschap De Liereman	Het gebied herbergt een grote verscheidenheid aan typisch Kempische vegetaties gaande van natte en droge heide, gagelstruweel, elzen- en wilgenbroek, berken-eikenbos, dennenbos, stuifduin, heischraal grasland tot weidevogelgebied. Duiding bij heersende milieudrukken.	Kris Vandersteen (Natuurpunt Beheer)/Daniël Josten (ANB)
STOP 8	16u40	20min	BC Liereman	Afsluitingsdrink in BC Liereman. Het bezoekerscentrum is gelegen aan de rand van het meer dan duizend hectare groot Landschap De Liereman.	
Verplaatsing naar het station Turnhout	17u	15min			
Einde	17u15		Parking Stationstraat, Diksmuidestraat, Turnhout		